

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben kávéval átvéve:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetfé dé
Szombat napok kivételével

Felelősség és kiadvány:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3

A kiadványban kávéval átvéve
vagy megrendelésre nem vállalkozik.

Kiadásdíjak és hirdetések a
kiadványban külön táblázatban

Éves ár 24 kor.

NAGYVÁRAD sz.-pt. 24

Malom alatt.

Gyermekkoromban még láttam száraz malmot.

Igen jó alkalmatosság volt ez.

Belé fogtak a nagy kerékbe egy jámbor igavonót s míg az szép csendesen lekonyított fülekkel húzott inaszakadtából, addig az atyafiak leültek a zsup födel árnyékába és pipaszó mellett politizáltak.

A jámbor igavonó húzott csendesen s valószínűleg azt hitte, hogy már rengeteg messzire jár az elindulás helyétől, pedig csak szűk körben forgott. A politizálók azt hitték, hogy elintézték az ország dolgát, pedig csak — öröltek.

Néha megállt a malom s a jámbor igavonó nagyot nézett, hogy csak ott van, a hol megindult, a politizálók pedig ijedten ugráltak fel, mert zörgött a garat, jelezve, hogy üresen jár, nincs benne buza.

A molnár ilyenkor rá ripakodott az atyafiakra és azok megcsapkodták a lovat, új buzát öntöttek fel a garatra, — aztán leültek megint.

Szegény gebe vagy te Magyarország. Belé fogva a liberális politika malmába, húzol inaszakadtig s még előre folyvást — körbe.

Politikusaid pedig intézik a haza sorát a — malom alatt.

Sokszor aztán zakatol, zörög a malomban a garat, melyet parlamentnek nevezünk s a zugás, láрма mindig azt hirdeti, hogy üresen jár a malom.

Ilyenkor rendesen a szegény ló kap ki, mely tudvalevőleg busulhat, elég nagy a feje s a politikus urak egy pár formulát öntve a garatra, tovább mentik a hazát a — malom alatt.

Valóban az a hang, mely utóbbi időben meghonosult a Házban s az a taktika, mely ott folyik, malom alá való, nem a parlamentbe.

Most lélegzet fojtva vártuk, hogy elégtételt kap az ország achlopyi hadparancsért. Azt hittük, hogy az az udvari szállító, melyet szabadelvű pártnak hívnak, önézetre gyűl és vezetője lesz a parlamenti pártoknak a méltóságteljes eljárásban, melyben egy sértett, de lojális ország önézete nyilvánul meg!

Eh! hagyjuk az ábrándozást. A kormánypart gazdát kapott, a kitessékelt Héderváryt s most konczot les, az ellenzék pedig Mokány Berczi modorban kiabál, hanggal pótolva az izom hiányzó erejét.

Két hadparancsunk van már. Egy német Chlopyból keltezve s egy magyar Bécsből küldve.

Istenem be jó, hogy csak két orczánk van, több pofont nem kapunk legalább.

Tegyük el a mit kaptunk. Ilyen parlamenti tárgyalás mellett jobb lesz ha hallgatunk az elégtételről.

Beh! kár, hogy a lelkem ide forrt ehhez a földhöz, melyből egy porszem sem az enyém, és nem vándorolhatok ki, mint Tóth Béla ur hirdeti s gyatra epigonjai.

P—y.

Éljen a király! éljen az alkotmány!

Szomorú dolog történt a képviselőházban. Jobbról azt kiáltották, hogy éljen a király, balról pedig az volt rá a válasz, hogy éljen az alkotmány. Szétválasztották tehát a királyt és az alkotmányt s a két szót ellenfélként állították e yrással szembe. És a míg a két szó farkasszemet nézett egymással — egyik oldalon lelkesedve lobogtatott kendők, másikon haragos dacz, lobogó elkeseredés a szemekben — azalatt észrevétlenül megjelent a háttérben egy sárga csontváz: Ausztria.

Megint a mi régi átkunk, a visszavonás ütött közénk s megint nem győzött nálunk egyik fél sem, hanem győzött Ausztria. Ime, amíg nálunk szembeállítják szerencsétlenül a királyt az alkotmánnyal, addig a szomszédban a magyar király, a magyar alkotmány fölött felemelkedik a győzelmes Ausztria.

A külföld olvasni fogja a magyar országgyűlés botrányos lefolyását s azzal szemben hallani fogja Körber súlyos kijelentéseit: »A vezénylet vagy szolgálat nyelvének megváltoztatása nem tartozik azon követelések közé, amelyekről beszélni lehet, vagy a melyek megvannak engedve. A hadsereg marad, a milyen most: egységes és közös. Nem engedjük Ausztria jogainak kisebbitését.«

A külföld meg fogja tehát tudni, hogy a magyar nyelvből nem lesz vezényleti nyelv mert nem akarja az osztrák miniszterelnök. A hadsereg marad, a milyen ma, mert ilyenek akarja Körber. S a magyar hadsereg dolgainak intézése körül jogai vannak Ausztriának, amely jogok semmiesetre sem fognak kisebbséget szenvedni.

Nálunk ezalatt kiáltották, hogy éljen a ki-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Jack Carston menyasszonya.

Irta: W C Lampton.

Jack Carston csinos fickó volt, sőt nagyon is csinos. Volt azonban egy nagy hibája s ez az, hogy a rajongásig lelkesült mindent, ami asszonyféle. Akarata, férfiasága, — mint üveg a sziklán — úgy tört szilánkokká akár melyik csinos tekintet mosolyában. Szerelmes szívében szívárvány színekkel pompáztak a kalandos emlékek, amelyeket mohó vágygyal hajszolt, bárhol lelte is. Olykor, — ha egy-egy újabb sikerét megtudtam, — valósággal fölhaborodtam ellene. Hogyan, hát soh-seg sem sűnik meg a fin esztelensége? hát effélékkel aprózza föl egész életét? hát... Végre kellemes meglepetéstől azt hallottam a múlt nyáron, hogy Jack végérvényesen lekötötte szavát egyetlen nőnek: jegyet váltott egy leánnyal, akit ő maga a teremtés legszebb gyöngyének nevezett.

Én nem ösmertem azt a hölgyet, de néhány nap mulva már tisztán láttam magam előtt egész alakját: Jack regg-lettől napestig csak róla beszélt, a szeméről, a hajáról, az ajkairól, a lelkéről úgy, hogy csakhamar annyira ráuntam a hölgyre, mintha tíz éven át az én feleségem lett volna.

Egy augusztusi délután Jack átjött az irodámba. Azaz hogy nem is jött, hanem beroutott. Arra kért, utazzam S. tengeri fürdőbe, ahol egy ismerős családja nyaral. Minthogy éppen a szabadságomat készültem megkezdni, nem kellett engem sokáig kérlelnie. Annak az ismerős családnak bájos leánya is volt, aki Jack állítása szerint mintha az én száronomra lett volna teremtve. Én tehát mosolygva mentem a lépre, amely külömben is eléggé csábított.

— Te önző gyerek — kiáltottam föl — azt hiszed, nem látok át a szívednél! Haborítatlanul akarod a nyarat a menyasszonyoddal eltölteni s ezért eltávolítasz engem. Nos hát nem rontom el a számításodat: elmegyek S. b.; fürdőhelyen mindig

szívesen látott vendég a mulattatásra kész fiatal ember.

Két nappal később, szombaton este, együtt utaztunk a fürdővárosba, ahol Jack bemutatott a családnak s miután udvariasságból velünk töltötte a vasárnapot is, ismét visszatért a lakóhelyünkre.

Ethel Lied — így hívták azt az ifjú hölgyet, aki mintha számomra volna teremtve — kétségkívül bájos lányka volt. Azt azonban hamar észrevettem, hogy nem sok férfivel volt dolga világeletében. Két nappal a megérkezésem után már olyan hatalmam volt fölöttem, hogy szinte meglepődtem: akarata úgy olvdt föl az én akaratomban, mint hó a meleg szobában; követett, mint bűvölőjét a madár. Mindazonáltal — magam sem értem az okát — csakhamar azt vettem észre, hogy amily mértékben nőtt az én hatalmam fölöttem, ugyanolyan mértékben engedtem én is az ő bűvölésének.

Egy este — amint éppen a hotel teraszán ültünk, mélyen a sarokban, ahová nem

Az iskola idény beálltával különböző alaku kötökosarak, iskolatáskák, melyek legolcsóbb árakban lesznek árusítva. Továbbá nagy választék gyermekkoscsikban, utazó kosarakban stb.

Számos megrendelést kérve kiváló tisztelettel

OPPENHEIM F. VILMOS kosáráru kereskedése

Nagyvárad, Fő-utca, Barts-ház.

401.

Nagymennyiségben megérkeztek
szőlő szállító kosarak

5 és 10 kilós ürtartalommal.

rály s erre haragosan rázúgták, hogy éljen az alkotmány!

Az alatt pedig a valóágban, a külföld szeméi előtt, a néki, hogy a magyar országgyűlés csak egy szóval is tiltakozott volna ellene, felvonul a két elkéseredett jelszó közt a harmadik, a győztes, az egységes, szilárd Ausztria.

Kellett ez nekünk?

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 24.

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

(Héderváry belépésekor a függetlenségi párt zajosan kiabál: Ejen az alkotmány! Le a gránicsárral! Dienes Mártont nem hozta magával? Elnök hosszan cseppet.)

Elnök: Az ülést megnyitja és fölolvastatja a függetlenségi pártnak Házösszehívó kérvényét.

Endrey Gyula: Felolvassa az ösmeretes kérvényt.

Elnök: Megjegyzni, hogy az ilyen ülésen előnkénti bejelentés nem történhetik, de *Olay* Lajos összeférhetlenséget óhajt előterjeszteni. (Halljuk!)

Olay Lajos: Bejelenti az összeférhetlenséget *Héderváry* miniszterelnök ellen. (Viharos helyeslés az ellenzéken.) A miniszterelnök ellen megvesztegetési esetet jelent be a *Papp* Zoltán-féle ügygel kapcsolatban, mert abban ösvetlenül részt vett *Szapáry* útnán, abban bünrészes, amit vallomása is bizonyít. Ezért bejelenti az összeférhetlenséget. (Viharos éljenzés a szélsőbalon.)

Elnök: Tadmásul veszi.

Kossuth beszéde.

Kossuth Ferencz: Pártja nevében indokolja a képviselőház összehívását. A nemzet suverénitásának megőrzése, a végrehajtó hatalom ellenőrzése, a nemzeti jogok érvényesítése miatt hívták össze a Házat, mert ez a függetlenségi pártnak kötelessége. (Ugy van! a szélsőbalon. Felkiáltások: B-csületbeli kötelessége.) A Ház tartozik önmagának és a nemzetnek azzal, hogy összejöjjen. Mindenki tudja, miért. Két kézirát jelent meg. Egyikben a hadur szól a hadsereghez, melyben leköti a szavát a hadseregnek, hogy felségjogaiból nem enged. A királyi manifesztum pedig a hadur ígéretének beváltása

iránti első lépés. A manifesztum tehát nem hogy enyhítette volna, de még súlyosbította a végzetes tettet. (Ugy van! a szélsőbalon.) A király ezt csak rossz és hűtlen tanácsadóira hallgatva tette. (Ugy van! a szélsőbalon.) A király bevitte a politikát a hadseregbe, a kaszárnya falai közé. A hadseregbeli politikának sohasem voltak jó következményei, láthatjuk a történelemben. A király a hadseregnek törvénytörvényt adott, mert rossz tanácsadói elreledtek, hogy a törvénytörvényt csak a törvényhozás illetékes. Magyarország a trónnak legerősbb támasztéka. (Kiáltások a szélsőbalon: Csak volt!) A király jogaival az osztrák hadur jogait összekeverték, felcserélték, egyesítették a hűtlen tanácsadók. Nem engedjük, hogy az alkotmány csorbát szenvedjen, amelyre a király esküt tett. (Felkiáltások a szélsőbalon: Hol az eskü!)

A vihar kezdete.

Egy hang: Hamis eskü! (Viharos zaj a jobbon: Rendre! Rendre!)

Elnök: Kérde, ki mondotta azt?

Barabás Béla: En! (Eljenzés a szélsőbalon.)

Elnök: (mond valamit, de elvész a zajban.)

Kossuth Ferencz: A magyar nemzetnek ellene kell állani e sérelemnek s vissza kell azt utasítani. A magyar nemzetet néptörzssé degradálni nem engedjük soha. (Viharos helyeslés a szélsőbalon.) A rossz tanácsadók ezzel konfliktust akartak előidézni a korona és nemzet közt.

Ugron Gábor: Gazemberek voltak a tanácsadók. (Viharos taps, éljenzés az ellenzéken.)

Kossuth Ferencz: Teljesen hihetetlen, de úgy van, hogy az osztrák miniszterelnök beleszólt és irányítja a magyar alkotmányt, mutatja ezt tegnapi beszéde, melyet az osztrák képviselőház ülésén elmondott. (Felkiáltások a szélsőbalon: Szégyen! Gyalázat! Hallatlan! Felolvassa e beszédet, hogy Körber beszédének nyoma maradjon.)

Kubik Béla: Tessék ezt meghallgatni.

Nessi Pál: Hiába hallgatják, ugys eladták már magukat!

Kubik Béla: (Héderváryra mutatva): Mit szól hozzá a cimborájai!

Babó Mihály: Nincs abban érzés.

Lengyel Zoltán: Nincs lőr a pofáján. (Zaj, élők cseppet.)

Papp Zoltán: Ott ül a brávo.

Kossuth Ferencz: Nem csoda, ha minket sértgetnek, mikor a magyar király ta-

nácsadója az osztrák miniszterelnök. (Ugy van! a szélsőbalon.) A képviselőház kötelessége a király figyelmét ráfordítani az alkotmányértésre. Tudja meg a király, hogy minden jog a nemzettől ered s a mit adott, vissza is veheti. (Kiáltások a szélsőbalon: Vissza is veszi.) Mégis az 1867. XII. t. cikk 11-ik szakaszát mindenki elismeri és csak a törvény magyarázatában van különbség a korona és nemzet közt. Jogosult és szükséges volt a Ház összehívása, hogy felirat intéztessek az uralkodóhoz, amelyben a magyar alkotmány sértettségét megöjva, (Ugy van! a szélsőbalon) és szükséges volt az összehívás, hogy tiltakozzunk a harmadik évet szolgáló katonák visszatartása ellen. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Benyújtja a feliratot s kéri annak elfogadását, mutassuk meg, hogy a nemzet együtt érez akkor, midőn legdrágább kincsét az alkotmányát akarják érinteni. (Viharos, hosszas éljenzés és taps a szélsőbalon.)

Elnök: Felolvastatja a feliratot.

A felirat.

Endrey Gyula jegyző: (Az előadói emelvényről olvassa a feliratot, melyet az egész Ház nagy csöndben és figyelemmel hallgat, csak néha-néha zug fel az ellenzék helyeslé moraja. Amidőn a felirat arról szól, hogy a hadseregben a nemzeti jogoknak érvényesülni kell, hosszas, viharos helyeslésben tör ki a függetlenségi párt. Ismétlődik a zaj akkor, amidőn a felirat törvénytellennek és alkotmányellenesnek mondja ki a hadparancsot. A felségjog fejtegetését szintén zajos helyesléssel kísérik és a háborgó kedélyek zugása vonul keresztül a parton e szavakra: A nemzet akaratát ellentétbe helyezték a felség akaratával. A királynak, mondja a felirat, sem akarat, sem joga nem lehet az, hogy megakadályozza a nemzet egységes óhaját. Ugy van! zugja rá az ellenzék. A történelem igazolja, hogy a nemzet romlása a trón bukását szokta megutáni vonni. Ezt jó lesz figyelembe venni, mert itt is bekövetkezik esetleg — hallatszik ki Polonyi hangja a hangzó közbeszólások tömegéből. A hadsereg a nemzeté, s adja a pénzt és a vért, mondja a felirat. De majd nem adunk ezután, zudul fel az ellenzék viharra. Mely sajnálattal jelenti ki a felirat, hogy a manifesztum a kedélyeket meg nem nyugtatja, sőt az a nemzet alkotmányán ismét sebet üt. Ugy van! Ugy van! válaszol a szélsőbalon, második kiadása ez a hadparancsnak! Azt sem fogadhatja el a nemzet, hogy a felségjogokat érintetlenül átruházhassa utódaira, végzi be a felirat, mert nincsenek olyan jogai,

tolakszik a vilanylámpa fénye — így szólta hozzá:

— Kiváncsi vagyok, miss Lind, vajjon teljesül-e az a jóslat, melyet a mi találkozásunkra vonatkozólag egy rossz máju ur nekem megsugott?

— Ugy, mister Foster? és mit jóslottak önnek? — kissé zavartnak látszott, amikor ezt kérdezte, de jól láttam, hogy ugyancsak kiváncsi lett ő maga most.

— Carston barátom nagy részletességgel fejtegette előttem a nők roppant befolyását miránk, férfiakra . . .

— Es ön talán meggyőződött ennek az igazságáról?

— Epen most . . . nem régen.

— Miért csak most? . . . Azelőtt soha?

— Nem. Soha. A szívem szabad volt eddig.

— Eddig? tehát most már nem szabad? — sietett miss Lind a szavamba vágni; tudtam . . . oh ezek az asszonyok! milyen egyforma mind!

— Ugy érzem, mintha a szívem már nem volna teljesen az enyém, — feleltem halkán.

Erre fölnevetett. Kissé azonban erőltetve hangzott.

— De hát ki akarja megrabolni a szívétől? — kérdezte aztán a legártatlanabb tekintettel.

— Aztán nem tudom, hogy készül-e valaki azt elrabolni tőlem. Csak arra gondoltam, hogy

ha valaki csakugyan megtenné, én — nem igen véd-kezném ellene.

— Csakugyan nem? En tudok egy leányt, aki — aki nagyon kedvesen beszélt önről. Megmondhatom neki, hogy most már elérkezett a kedvező pillanat? . . . Es mit kellene tenni mindenké elötte?

Hangosan fölkiáltott, de hangjából tisztán kiéreztem a palástolhatatlan zavarodottságát.

— Es az a leányka kicsoda? Hiszen annyi van . . . Es talán az, akit ön gondol, nem is az, akiről én gondolkozom . . .

— Az attól függ, hogy ön mit gondol felőle?

— Hogy én mit gondolok a felől, akit feleségül vennék? Oh, ebben a tekintetben megvannak a magam nézetei. Az én feleségemet magamnak kell meghódítanom; olyan, aki érett gyümölcsként magától hullana az ölembé, sohasem kellene.

Bajos arczán egyszerre árnyék vonult keresztül s én mondhatatlan fájdalomt éreztem hirtelen, hogy így megbántottam. Már épen jóvá készültem tenni a hibámat, amikor sutogva megszólalt.

— Es nagyon szomorú reánk, nőkre nézve, mert mi nem köljük föltételhez a szerelmünköt; mi csak szeretni vágyunk.

Valami különös szó lebegett az ajkamon: épen kimondani készültem, mikor váratlanul előtűntek termett Jack Carston.

— Oh, pardon! — kiáltott fel és vissza-

hőkölt. — Sejtelmem sem volt arról, hogy ti itt vagytok.

— Nekem sem arról, hogy te vagy itt! . . .

— feleltem én nem a legbarátságosabb hangon. Miss Lind azonban felkaczagott és kezét nyújtotta Jacknak.

— Ez csakugyan meglepetés, mister Carston.

— De részemről is, — felelte Carston. — Ugy történt a dolog, hogy néhány napi szabadságot kaptam és ezt — természetesen — itt kívántam eltölteni.

Es bosszusan mormogtam valamit; Carston kacagott; miss Lind pedig mosolygott, ami meglepett, mert ez a vidám arcz épen nem illett a p-rez hangulatához. En részemről épen az ellenkezőt vártam tőle.

— Velünk marad, kedves mr Carston? — kérdezte aztán miss Lind.

Es Carston ismét felkaczagott, ami már idegessé tett.

— Oh nem! — felelte, — talán Foster nem is venné szivesen.

— Micsoda beszéd ez, öregem! — kiáltottam én, immár visszanyerve kellő nyugodtságot; — maradj csak itt, akár holnapig is. Azt hiszem a holdvilágban hárman is eléfrünk, elég nagy.

Miss Lind elpirult.

— Nem így gondoltam én, azt tudhatja, mr Carston; — mondta halkán.

— No, gyerekek — kacagott újra Carston, fogadjatok áldásomat!

melyeket az őseitől örökölt, hanem csak olyanok, amelyeket a koronázás alkalmával, hűségkijével nyert el. Perczekig tartó viharos taps zúgott fel e szavakra az ellenzéken. A nemzeté az a korona! kiáltja nagy helyeslés közt Barabás Béla. Mi is aggodalommal keressük a kibontakozást, de ha a magyar nyelv jogában nem érvényesül teljesen, — végzi a felirat — erre a mi válaszuk is csak az lehet: Soha! soha! soha! (Perczekig tartó viharos, lelkes taps az ellenzéken.)

Elnök: Az ülést öt percze felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Héderváry miniszterelnök áll fel szólásra.

Az ellenzéken viharos kiáltások:

— Halljuk a vesztegetőt!

— Hol van Dienes Márton?

— Van-e még pénz? (Elők hosszan cseppet.)

Kecskeméthy: Hozott-e pénzt?

Héderváry Károly gróf: T. Ház. (A zaj felujul. Elnök hiába cseppet.)

— Le velet!

— Mit csinál Bolfras!

— Hol van a czimborája?

Gabányi Miklós: Van-e pénze?

Papp Zoltán: Hova tette Dienes Márton?

Lengyel Zoltán: Le a granicsárral. (Elnök hosszan cseppet. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Viharos zaj a szélsőbalon.)

Várady Károly: Hol van Hajdu Etelka?

Héderváry nem jut szóhoz.

Héderváry szótlannal áll, balkezét zsebre vágva, jobb kezével az asztalra könyökölve.)

Lengyel Zoltán: Udvozli Geiger Gizella?

Mukits Simon: Hol a két diszhölgy. (Elnök hosszan cseppet.)

Lengyel Zoltán (feláll és kiabálja): Le a granicsárral! (Viharos zaj a jobboldalon: Ki velet! Ki velet!)

Kubik Béla: No! no! mi lesz ott.

Elnök: Lengyelt felkéri, csendben legyen, különben a 255-ik szakaszt lesz kénytelen alkalmazni. (Viharos helyeslés a jobboldalon.)

Eközben **Rigó** Ferencz nyugodtan átmege a jobboldalra s oda áll **Héderváry** elé. Az ellenzék észreveszi s kiáltások hallatszanak: **Üsd pofon!** **Héderváry** nyugtalanul mozgolódik, egy-

szerre a jobboldal körülveszi a miniszterelnököt. A rend egy pillanat alatt felfordul, mindenki azt hiszi, hogy **Rigó** inzultálni akarja **Héderváryt**. Jobbról, balról odarohannak. Eközben **Héderváry** leül. A Ház egy pillanat alatt felfordult. Mindannyian a közepre tolnak. Apponyi is otthagyja az elnöki széket és lesiet. **Rigó** Ferencz nyugodtan megy vissza helyére és leül. Az ellenzék körül fogja **Rigót**. Mit mondott, mi volt az?

— Azt mondtam neki — válaszolta **Rigó** — *menjen ki, ne provokálja a Házat, míg jól van dolga!*

A kavardás egyre tart. A csoportok izgatottan vitatkoznak. Hosszu idő múlva helyreáll a rend.

Új vihar.

Elnök: Megnyitja az ülést. Bejelenti, hogy a miniszterelnök elmondta, hogy **Rigó** ezt mondta neki: Menjen ki. Ne provokálja a Házat! A miniszterelnök bejelenti mentelmi jogának megsértését. Az elnök a mentelmi bizottsághoz utasítja. (Elnök helyeslés a jobbon. Eljen **Rigó** a szélsőbalon.)

Lengyel Zoltán: Nem volt ez elég neki, mit vár még

Lukács Gyula: Hogy pofon üssék!

Elnök: A miniszterelnök kíván szólni.

Felkiáltások a szélsőbalról: Mit akar?!

Lengyel Zoltán: Mit üzent Hajdu Mariska!

Gabányi Miklós: Hol van Dienes! (Elnök hosszan cseppet.)

Héderváry Károly gróf (beszélni kezd, de egy szó sem hallatszik.)

Lukács Gyula: Nem hallgatjuk!

Lengyel Zoltán: Hozza ide Geiger Gizát.

Héderváry Károly gróf: (Tovább beszél, de szavaiból csak egyes szavak hallatszanak) . . . a felirat tárgyalását arra az időre kéri elhalasztani, mikor felelős kormány áll . . . (A zaj megújul, kiáltások: Hiszen ki van nevezve!)

Folonyi Géza: Melyik kormány nevében beszél?

Bakó József: A Geiger-kabinet nevében.

Héderváry Károly gróf: (Beszél, de nem lehet hallani szavát.)

Lengyel Zoltán: Hol a czimborája? Hol van Dienes.

Elnök: Lengyelt rendreutasítja.

Lengyel Zoltán: (Héderváryhoz): A kis Geiger!

természetellenes, de épenséggel nem tetszett nekem.

E pillanatban miss Lind, a nagynénje és egy idegen, idősebb ur léptek a kertbe. Amint észrevettek bennünket, felétek tartottak. Ethel már messziről köszöntött: oh, e perezen isteni báj mosolygott rózsás orcáin.

— Szabad az urakat egymással megismertetni? — mondta a nagynéni. — Mr Foster, mr D w . . .

Az idegen ur szívélyesen kezét nyújtotta felém, aztán Jackhoz lépett és megölelte őt.

— Jack fiám, épen most hallom a kedves birt és szíveimből szerencsét kívánok önnek. Te pedig Ethel, te büszke lehetsz reá, mert Jack boldogvá fog tenni.

Tompa ütést éreztem az agyamon; pillanatra való-ággal elkábultam. Ah, milyen gyalázatos komplot! mi-coda ármányos játék! . . . Jack ismét nevetett; én pedig csaknem rárontottam hirtelen dühömben.

— Nos, mister Foster, — fordult felém miss Lind hihetetlen naiv mosolylyal, — hát én igazán nem tudta, hogy Jack az én vőlegényem?

Honnan tudtam volna? — Jack sohasem említette nekem a menyasszonya nevét; én meg nem is érdeklődtem iránta, hiszen közömbös volt reám nézve. Sőttem is a házából milőbb, el más földőbe. Az a nyaram ugyancsak rosszul kezdődött.

Elnök: A miniszterelnök beszéde után kénytelen leszek megkérdezni a Házat, hogy Lengyelt ne utasítsuk-e a mentelmi bizottsághoz. (Viharos helyeslés a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: (Feláll): Eljen a klotúr. (Viharos kiáltások a jobboldalon: Ki velet! Ki velet!)

Héderváry Károly gróf (Folytatja beszédét, amelyből alig lehet valamit hallani): Felolvasni óhajtom azt a nyilatkozatot, amelyre a király felhatalmazott.

Kavardás Barabás körül.

Barabás Béla: A királyi szónak nem hiszünk.

(Nagy vihar tör ki erre a jobboldalon. Felgráznak helyeikről: Hazaáruló! Ki ionen! Ki velet! Kubinyi, Andrássy Tivadar a padokat verik: Ki velet! Ki velet!)

Elnök: T. Ház!

Kubinyi Géza (Barabáshoz): **Hazaáruló gazember!**

Elnök: Barabást rendreutasítja. (Viharos helyeslés.)

Kubinyi Géza: **Hazaáruló bicskás! Gazember!**

Elnök: Ugy értesültek, hogy Barabás majd a házszabályok során előadja mentségét!

Rakovszky István (A közepre szalad):

Ezt nem tűrjük. Itt nincs mentség. (Az egész szabadelpárt feláll és kórusban kiáltja Barabás felé: **Hazaáruló!** Elnök a rendet nem képes helyreállítani. A néppárt a szabadelpárttal együttesen a padokat verve kiáltja: — Nem tűrjük!

— Ki velet!

— Hazaáruló!

A rend teljesen felbomlik. Andrássy Tivadar, Kubinyi, Hadik és mások a közepre rohannak, kiáltják: Ki velet! Gazember! Hazaáruló. Majd egységesen felkiáltanak:

— **Eljen a király!**

Sokan zsebkendőiket lobogtatják. Az ellenzék vihara rázúgja:

— **Eljen az alkotmány!**

Elnök: (Nagynehezen helyreállítja a rendet.) Ó a házszabályok szerint járt el és azokhoz alkalmazkodik részr hajás, nélkül. (Helyeslés.)

Kubinyi Géza: Köszönjön le.

Héderváry Károly gróf: (Folytatja beszédét. A zajban alig lehet hallani.) A király manifesztumát olvassa fel. (Az ellenzék zajos ellentmondásokkal kíséri. Viharos kiáltás a jobboldalon: Eljen a király!)

Lukács Gyula: Azutan Körber éljen!

Héderváry Károly gróf: Azt hiszi, hogy az az aggodalom, mely a feliratban kifejtve van, a királyi nyilatkozat folyamán szétoszlott. (Ugy van! a szabadelpártion. Ellentmondások az ellenzéken.) Kéri, hogy a Ház addig elnapolja magát, míg nincs felelős kormány.

Barabás Béla: Engedelmet kér, hogy közbeszólásat, melyet párijánál sokan osztanak, megmagyarázza. Közünk és önkök közt nincs egy ember sem talán, akinek lelkülete tele ne lenne keserűséggel . . . (Viharos kiáltások a jobboldalon: Ne arról beszéljen! A nagy zajban Barabás látva, hogy nem beszélhet, leül.)

Elnök: Kéri Barabást, folytassa beszédét, jót áll róla, hogy meghallgatják minden pártion.

Barabás Béla: Nem akartak meghallgatni hát nem nyilatkozhatom.

Elnök: Mivel a képviselő ur nyilatkozni nem kíván . . . Kiáltások a szélsőbalon: Kíván, de nem engedték! . . . Hát teljes rendet csinálók s Barabás Bétát kifejtése rt jegyzőkönyvil-g megrovom. (Helyeslés jobbról, ellentmondás a szélsőbalon.)

Ezzel ünnepélyesen kitérta a karjait és megáldott bennünket. Aztán melénk telepedett. Szerencsére már öreg este volt s így nem sokára phenni kellett térnünk; miss Lind mosolygva, Carston kacagva, én pedig bosszusan, idegesen és morogva.

* * *

Másnap Jack ragyogó ábrázattal jött felém. Én épen a kertben sétáltam.

— Nos, öregem, hogy tetszik neked miss Lind? — kérdzte tőlem.

— Oh, ez egyszer igazad volt, Jack.

— Mennyiben?

— Amennyiben rendkívüli, bájos lénynek nevezted. A kisasszony csakugyan bájos.

— Nos, és? — elértél már valamit? — észrevetted, hogy vonzódk hozzád?

— Oh, ezzel tisztában vagyok már! Ugy teszek azonban, mintha nem tudnám. Magam is épen annyira vagyok szerelmes belé, mint ő én belém; csakhogy — hisz tudod — mi férfiak jobban tudjuk elpalástolni az érzelmeinket.

— Hát ő erre nem képes?

— Épen nem; noha ugyancsak igyekszik.

Hanem, kedves barátom, ebben a tekintetben nem csal meg engem semmiféle asszony. O, miss Lind, már az enyém; annyira az enyém, hogy már most meghívlak az esküvőre. Egyéb-ként halás vagyok irántad, hogy mind-ez így történt.

Jack nevetett. A kacagása nem volt olyan

A protestáns irodalmi társaság diszgyűlése.

A tegnapi protestáns ünnepek sora istentisztelettel kezdődött. Reggel 9 órakor volt az istentisztelet az újváros ev. ref. templomban.

Először az ev. ref. dalárda adott elő néhány énekszámot.

Draskóczy Lajos esperes ág. h. ev. lelkész mondott fennenszárnyaló beszédet a krisztusi szeretetről.

Az ünnepi beszédet *Balthazár* Dezső dr. b. szoboszlói ev. ref. lelkész mondta.

A társaság diszgyűlése.

A diszgyűlés volt a nagyváradai vándorgyűlés főpontja, eseménye. Az istentisztelet végével a körös-utcái új, szép ág. h. ev. templomba ment át a közönség. Délután fél 11-kor kezdődött a diszgyűlés. Ott voltak az összes vendégek, a nagyváradai protestáns egyházak képviselői, a karzaton előkelő hölgyközönség volt.

Hegedüs Sándor elnök rövid beszédében üdvözölte a diszgyűlést, megköszönte szíves vendéglátást.

Ezután *Ritók* Zsigmond emelkedett szólásra. A magyar közéletnek ez a becstelen, magyartudású, ritka erős jellemű alakja gyöngékedik a valósággal a lelke hevitette át és erősítette meg, hogy tegnapi tisztjót betöltse. Mint az ev. ref. egyházmege főgonduka, üdvözölte a vendégeket gyönyörű szavakban, meleg formás gondolatokba ömlő beszédben.

Az üdvözlések után gróf *Tisza* István tartotta meg nagy érdeklődéssel várt fölolvását „A szocializmus és az egyház” címen.

Az érdekes fölolvás így hangzott:

A gazdasági életnek az a gyökere átalakulása, amely a világ fejlettebb gazdasági kultúrájú államaiban a társadalom összes létvizonyait átalakította és amely ebből kifolyólag a megoldandó feladatokat, a felmerült törekvéseket és küzdelmeket és az ezekhez kapcsolódó tudományos kutatásoknak és elveknek egész rendszerét hozta létre, ez az átalakulás — mondom — még gyermekéveit éli minálunk. Ez az egész szellemi áramlat még csak egyes távoli hullámcsapásaival érintett bennünket és ha egyszerű-másról elötnünk, és vele gyakorlati nehézségekbe ütközünk, meg vagyunk lepelve az események által és tanácsalannul állunk vele szemben. Így vagyunk a szocializmussal. A magyar közvélemény, a magyar intelligencia, ezek között természetesen a lelkes kar is, nagyon keveset foglalkozott a szocializmus kérdésével és legfeljebb azt a tény ismerjük, hogy a szocializmus egy komoly mozgalom, amelylyel a külföldön az egyházi és világi férfiak is behatóan foglalkoznak. Innen következik, hogy midőn egy mozgalom úti fel magát minálunk, amely szocializmus nevezi magát, azonosítjuk azzal a nagy mozgalommal és hallunk egyes hangokat felmerülni a lelkes karból is, hogy ezt a szocialis mozgalmat jóakaró figyelemben kell részesítenie az egyháznak.

Lássuk, tisztelt Diszgyűlés, honnan ered az u. n. szocialis mozgalom? Tagadhatlan, hogy néhány évvel ezelőtt, különösen az alföldi munkásosztály körében komoly bajok merültek fel, elégtelenség származott, egyfelől a kereseti viszonyoknak azon rosszabbodása folytán, mely az óriási földmunkálatok befejeztével állott elő, másfelől azon bajok következtében, melyek előállottak az által, hogy a munkaadó és a munkás közötti viszonyokat szabályozó törvények nem feleltek meg az igényeknek.

Az első bajon segít az élet, a másik bajon a törvényhozás és a kormányzat és mindenképpen igazat fog nekem adni abban, ha azt mondom, hogy amíg a törvényhozás és kormányzat a munkaadó és munkás közötti viszonyokban felmerült viasz kérdéseket egészben véve cél-

szertlen és igazságosan oldotta meg, fentmaradt ezeknek a mozgalmaknak egy bizonyos forrongó része és hozzájárul még másnemű igazgatottságból eredő ünnepeltetés is és megrohanják a népet nem azok, akik valóban osztályrészesek, vele együtt nőttek fel és szenvedtek, de megrohanják a művelt és félművelt osztályok züllésnek indult tagjai, akiknek megélhetési forrássá válik az igazság. Es ezen igazgatáson keresztül keletkezett törekvés vonul vörös fonálként végig: az összefűzőést az ügyességgel kerülni és hozzáférni a népek nehéz véréjéssel megkeresett fillérjeihez.

Hát ez a mozgalom hiába nevezi magát, szocialis mozgalomnak, ez csak bitorolja a nevet magának. De lássuk, tisztelt Diszgyűlés, mi tehát a tulajdonképeni szocializmus? Itt mindenekelőtt egy nagy nehézségbe ütközünk, mert a fogalmaknak, irányzatoknak, az elveknek meglehetősen változatosága foglaltatik ezen gyűjtő név alá. Ha a szocializmust a maga eredeti és szűkebb értelmében vesszük, akkor azon törekvések volnának ezen név alá foglalhatók, amelyek a társadalom gyökere felforgatására irányulnak. Természetesen ez meghaladott álláspontra és szocializmus nevével élnek olyan törekvések is, amelyek a mai társadalmi rend keretén belül igyekeznek érvényesülni. Itt ismét vonatnánk egy szűkebb határt, amely megkülönböztesse a szocializmus előrehaladottabb irányzatait a többiekétől és ezen megkülönböztető jeit a felforgatásban, az osztályharc hirdetésében és abban látom, hogy összes reformtörekvéseit az államhatalom megszerzése ujjan igyekeznének megvalósítani.

A szocializmus legtágabb értelmét véve ennek keretében beletartoznak minden oly törekvés, amelyek különösen a munkás osztályok helyzetét társadalmi és állami intézkedések által előrevinni igyekeznek. Es ha ily értelemben fogjuk fel a szocializmust, akkor elmondhatjuk azt, hogy a 19-ik századnak legnagyobb dicsősége, hogy ezzel a mozgalommal alkot új korszakot az emberiség történetében, mert az alsóbb néposztályok sorsa iránt meleg és általános érdeklődést közbűsö tette az emberiségben. Ma már a társadalom minden rétegét áthatotta az a felfogás, hogy az emberi méltóságot, az emberi értéket a társadalom legszerényebb tagjában, mindenkiiben el kell ismerni. Köztudattá vált az, hogy erre joga van, ezt megkövetelheti a társadalom alsóbb néposztálya, de köztudattá vált az is, hogy ez köteleesség a magasabb társadalmi osztályok részéről.

Ez a felfogás egyúttal korszakot jelent a keresztény egyházakra néve is, mert bármint merésznék lássék is ez az állítás, én azt merem állítani, hogy Krisztus tana csak ennek a felfogásnak általános érvényesítésével válhat igazságossá.

Majd rátér a szónok annak fejtegetésére, hogy melyik az az út, amelyik valóban az alsóbb néposztályok és különösen az alsóbb néposztályok sorsának javítására vezet. Az intézkedések egész sorozata válik szükségessé és pedig mindenekelőtt szükség van oly intézkedésekre, amelyek a gyermek erejének kiszákmányolását védik, továbbá amelyek a munkarendnek megállapítását célozzák. Szükséges a munkaidő olyan beosztása, hogy mellet a munkásnak pihenésre és szórakozásra is idő jusson, továbbá a lakáviszonyok megfelelő megoldása. Szükséges, hogy a munkásosztályok szellemi és erkölcsi értéke növekedjen. Így érlelünk meg egy oly megmondott, a maga sorsát megítélni tudó munkásosztályt, amely azután a jövő társadalom haladásának, de a boldogulásnak is legbiztosabb zálogát képezi. Majd azután rátér a szónok a munkásbiztosítás ügyének fejtegetésére. A munkásosztály szabad mozgását, törekvéseinek érvényesítését gátolni senkinek sem szabad, de igenis ott kell állnunk, hogy ez a küzdelem el ne fajjon és a gyűlölet érzelmét ne támaszsa fel. Es ez a szent hivatás vár az egyházakra. Majd így folytatja: Akár lelkészek vagyunk, akár nem, Krisztus szolgáinak ott kell állni a szegény ember mellett annak minden bajában mint hű, jó tanácsadója és figyelmeztetője és visszatartani esőleg romboló munkájától. Tegye meg bárki, látogasson

meg résztvevő szívevel egy pár zsallér családost, jót állok róla, hogy egy lépéssel közelebb lesz a lelki üdvösség felé, mikor a házból kijön. Nem dicsekvéssel beszélék, én magam annyit foglalkoztam e kérdéssel és annyit tettem ezen a téren, hogy ezek nagy horderejéről meg lehessen győződve és mégsem tettem eleget. Saját mulasztásomnak beismerésével fordulok egyházunk tagjaihoz és mindenkihez, hogy ezen a munkatéren, ezen a valóban boldogító szocialis munkatéren egyesítsük törekvéseinket.

Egy szép vers, dr. *Hegedüs* István verse volt a program utolsó pontja. „Szálla alá poklokra” a poéma címe. Jézus a földre szállott, mely pokol volt az emberiség számára és ő e pokolból a szeretet hatalmával kimentett bennünket. A szép vers gyönyörű strófái nagy hatást tettek.

Dr. *Hegedüs* Sándor záróbeszéde rekesztette be egy óra tájban a sikerült diszgyűlést.

Délután.

Délután öt órakor az országos protestáns belmissió-egyesület tartotta meg értekezletét a vármegyeház nagytermében megcsappant érdeklődés mellett.

A gyűlést az egyesület távollevő elnöke, *Szilassy* Aladár közig. bíró helyett *Hendel* Vilmos selmeczbányai főesperes vezette. Jegyző *Sörös* Béla budapesti hitoktató volt. A megjelentek sorában ott volt *Zelenka* Pál püspök, *Csiky* Lajos egyet. tanár, *Simorffy* Imre debreczeni ügy. polgármester stb. Teljes számban megjelentek a nagyváradai ev. ref. leánynevelő intézet növendékei.

Közének vezette be az értekezletet, majd *Gergely* Antal mezőturi lelkész rövid imát mondott.

Ezután *Hendel* Vilmos főesperes hosszabb beszéddel megnyitotta az értekezletet. Szívesen üdvözölte a megjelenteket, majd fájdalmas részvétellel hozta a gyűlés tudomására, hogy nagyérdemű elnökük, *Szilassy* Aladár közig. bíró betegsége miatt akadályozva van a megjelenésben. Beszélt hosszabban a belmissió-egyesület fontosságáról, céljáról, mely nem egyéb, mint érvényt szerezni az evangéliumnak az egyház körén belül.

Ezután rátért arra, hogy okvetlenül fontos az egyház érdekében a négyesületek létesítése. Ebben pedig elől kell járni a papoknak a leánygyermeküknek. Ne csak a papok legyenek az egyház szolgálói, hanem azok családtagjai is. Egyesülésben rejlik az erő és csak így tud ellenállani az egyház az öt fenyegető veszedelemnek.

A megnyitó után *Kenessey* Béla ev. ref. theol. igazgató értekezését a belmissiói munka alapjáról olvasta fel *Kecskeméthy* István. Mayer Endre ág. ev. theol. tanár pedig a diakonia ügyéről tartott fölolvását.

Érdekes pontja következett ezután az értekezletnek. Távol tőlünk, az Amerika szabad földjén élő magyar protestánsok helyzetét ismertette hosszabb, de mindvégig érdekes előadásban *Kovácsy* Miklós István clevelandi ügyvéd és közjegyző.

Az egyesület belügyeinek letárgyalása után a gyűlés véget ért.

Itt említjük meg, hogy a jótékony célú protestáns sorsjáték nyereménytárgyai az ev. ref. leánynevelő intézet helyiségekben ki vannak állítva a vasárnap délig bármikor megtekinthetők. Az értékes és igen szép kivitelű tárgyak érdemesek a megtekintésre.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel állítuk meg helyünket, s hiszünk, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destruktív irány ellen.

Programunkat ismeri a közönség. Célünk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjesztani sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	—	—	—	16	kor.
Negyedévre	—	—	—	4	»

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	—	—	—	20	kor.
Negyedévre	—	—	—	5	»

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	—	—	—	24	kor.
Negyedévre	—	—	—	6	»

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Szept. 27. Katolikus legényegylet szüreti mulatsága a Fekete Sasban.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauchpark) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-10 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetés díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **Személyi hírek.** **Hegedűs Sándor** volt kereskedelemügyi m. kir. miniszter és gróf **Izzo István** országos képviselő tegnap éjjel Nagyváradra érkeztek, s résztvettek a magyar protestáns irodalmi társulat tegnap tartott ünnepségein. — **Szekeres Odón**, a jászóvári prémontrei kanonok-rend jószágkorányzója Nagyváradon időzik.

* **Világítási bizottság ülése.** A villamos világításra felügyelő bizottság ma délután 3 órákor ülést tart, melyen apróbb ajánlatok felét döntenek s a felszerelésnél felmerült szükséges munkálatok fölött határoznak.

* **Köszönetnyilvánítás.** Az Erzsébet-leányárvaháznak **Sal Ferencz** 1 putton szőlőt, 1 putton paradicsomot, **Plander Samuel** 1 kosár szőlőt, **Jelinek Ferencz** 3 nagy kosár olasz és 2 putton paradicsomot küldöttek, mely kegyes adományokért ezúttal is köszönetet mond özv. br. **Gerliczy Félix** és a biharm. és nagyvárad. nőegylet elnöke.

* **A hadapródiskola új tanéve.** A nagyvárad m. kir. honvéd hadapródiskolában már hétfőn kezdetét vették a rendes előadások, a tanév ünnepélyes megnyitása, illetve a **Veni Sancte** vasárnap reggel lesz a hadapródiskola kápolnájában, melyet **Kozdry Gyula** intézeti hittanár fog mondani. Azután a növendékek — köztük az újonnan belépett nyolczvan első éves — a diszterembe vonulnak, hol **Mayor Miklós** alezredes, iskolaparancsnok beszédet intéz a jövő katonáihoz.

* **Megczáfolt baleset.** A Magyar Estilapnak **Rakovszky István** képviselőről, az országgyűlési néppárt alelnökéről közölt riasztó híre szenzáció éhes kacsánál nem egyéb. **Rakovszky** karját makacs reumatikus bántalmak gyötörték, a melyek miatt **kedden** orvosi rendeleteire nem hagyta el a szobát. A politikai élet kiűzőségei azonban ekkor is ériatkezték vele, eljötték lakására. Ott volt **köztük Apponyi Albert** gróf is. Tegnap, **szerdán** R. már jelen volt a néppárt értekezletén. Sebesüléséről, amputálásáról szó sincs.

* **A belügyminiszter óvintézkedése.** Távirati tudósítások nyomán többször megemlékeztünk lapunkban a franciaországi Marseillean felépített pestisjárványról. Hogy a pestis veszedelem ne költözködhessék át hozzánk — mert a nélkül is van baj nálunk egyéb elég — a belügyminiszter körrendeletet intézett az ország összes megyei s városi törvényhatóságához, melyben szigorúan meghagyja, hogy intézkedés történjék arra nézve, miszerint a Marseille felől jövő utasok vizsgálat alá vetessenek, vajjon a pestis csirák nem hozták-e magukkal. Azonkívül tudatják, hogy míg a pestisjárvány Marseillean el nem múlik, addig az áruközvetítés a be-és kivitel Magyarország s Marseille között tilos. A körrendelet Bihar megye és Nagyvárad városi törvényhatóságához tegnap érkezett meg.

* **Jóváhagyott zárszámadás.** A belügyminiszteről tegnap érkezett le a városhoz a **Brül Lipót** és **Gyémánt Mihály**-féle alapítvány jóváhagyott zárszámadása.

* **H jása a levélhordó merénylője után.** A lapunkban tegnap részletesen leirt s Boda budapesti pénzeslevélhordó ellen elkövetett merénylet tettese után a hajsa egyre tart, de eredménytelenül. A nyomozás egyöntetűségét zavarja a jelentkező szemtanúk eltérő vallomása arra nézve, hogy a tettes az 5. vagy 9. számú házon keresztül menekült-e. A levélhordó **Boda** állapota az éj folyamán annyira javult, hogy most már bizonyos, hogy életben marad. A merénylet hírére egész csomó titkos feljelentés érkezett a rendőrséghez, de egyiknek sincs semmi bősége, csupa feltevés és üres gyanúsítás. A szemtanúk közül kihallgatták **Pest Gyula** gyógyszerész nejét, akinek gyermekét az utcán menekülő ember félretaszította. **Dancs Miklós** a József-körut 12. szám alatt lakó cserepező mester a kihallgatás során elmondta, hogy ő a személyleírás-hoz hasonló embert látott tegnap reggel fél 9 órákor állani a 12. számú ház előtt. Gyanus volt előtte a dolog, mert pár hét előtt a házban betörés történt, tehát szemmel tartotta az embert. Ő köszöntötte **Bodát**, aki a 14-es számú házba ment s látta, hogy a gyanus ember is arra tartott, ő akkor a lakásába ment, azt állítja, hogy bármikor felismerne az illetőt.

* **Királyi herceg és a rendőr.** Az angol királyi család nőtagjai gyakran személyesen mennek a londoni kereskedés-közebe bevásárolni, ilyenkor ritkán ismerik fel őket. Természetesen a leggyorsabb utcai ruhában és gyalog mennek üzlettről-üzletre; még a rendőr sem ismer a királyi család tagjaira. Ezt tapasztalta néhány nap előtt **Viktória hercegnő**

a kit — rendentasított a sarki rendőr. A forgalmas londoni utcákon az a szokás, hogy a sarkon álló rendőr időnként megállítja a kocsisort, hogy a gyalogjárók az egyik oldalról a másikra átjuthassanak. **Viktória hercegnő** egy kissé tulságos felséges nyugalommal sétált át a kocsiuton, miért a rendőr rákiáltott:

— Siessen asszonykám, a maga kedvéért nem tarthatom fél óráig állva a kocsisort.

A hercegnő elpirult és gyorsan szedte apró lábait. Pillanat alatt tul volt az utcán. Otthon persze jót nevettek a kalandon.

* **A népfelkelők jelentkezése.** A honvédelmi miniszter körrendeletet bocsátott ki a népfelkelők jelentkezése dolgában. E szerint a népfelkelésre kötelezettek az időszakos személyes jelentkezést *írásban is teljesíthetik.*

* **Hymen. Sessel György**, a nagyvárad m. kir. p. ü. igazgatóság fiatal törekvő fogalmazója jegyet váltott **Ertl Valéria** kisasszonnyal a selmeczbányai leányvilág kedvelt tagjával.

* **Egy képviselő öngyilkossága.** **Feszty Béla** országgyűlési képviselő tegnap délelőtt az Adria-sz. Hódában öngyilkossági kísérletet követett el. A képviselő **Csepy Gyula** földbirtokos társaságában érkezett a fővárosba. Az Adria-szállodában együtt béreltek lakást a második emeleten. **Csepy Gyula** reggel elhúvozott a szállodából, **Feszty Béla** ott maradt. A szolgaszemélyzet a folyosón csakhamar öt lövést hallott egymásután eldördülni. A lövések abból a szobából hangzottak, ahol a tegnapelőtt érkezett vendégek egyike — akit senki sem ösmert — bezárkózott. Benyitottak a szobába és látták, hogy a jövevény vérben uszik. A rendőrséghez és a mentőkhöz telefonáltak. A megérkezett rendőrisztviselő nyomban agnoszkálta az öngyilkost, felismervén benne **Feszty Béla** országgyűlési képviselőt, **Feszty Arpad** festőművész testvérbátyját. Őt golyót röpiett magába. A mentők eszméletlen állapotban elszállították a sebesült képviselőt, aki élet és halál között lebeg. **Feszty Béla** azelőtt gróf **Eszterházy Miklós** tatai birtokának volt jószágigazgatója. Régióta szenved szívbajban, de végzetes tettének oka valószínűleg az volt, hogy súlyos anyagi zavarokkal küzdött. **Feszty Béla** a szabadelvű pártnak volt tagja.

* **Elpusztult községek.** Tegnap délelőtt **Tokaj** és **Kis-Tokaj** községekben óriási tűzvész dühöngött, mely a két község nagy részét, számos lakóházait, gazdasági épületeit és gabonakészleteit elpusztította. Az elmúlt éjjel a szomszédos **Rakamaz** községben is volt tűz, a mely tizenöt lakóházat pusztított el. **Krávdján** községben tegnap szintén nagy tűzvész dühöngött **Leégett 55 ház**, számos csűr és gazdasági épület. A kar megközelíti a 200.000 koronát. Egy öreg ember a lángokban lelte a halálát. **Létfálfalván** ugyanezen a napon 10 csűr égett le.

* **Turista szerencsétlenség.** **Insbruckból** táviratozzák, hogy **Achleitner** nevű kiránduló **Kusterthalban** felesége szemeláttára a mélységbe zuhant s meghalt.

x **Felhívjuk t. olvasóink figyelmét Szabó és Hajnal** jóhírű fűszerkereskedő cég lapunk mai számában levő hirdetésére. 117

x **Jó tanács.** Mindazoknak, kik jól és celsőn akarnak vásárolni, figyelmébe ajánljuk, hogy szükségleteiket **Wallerstein Fülöp és Fiai** bémer-téri áruházában szerezzék be. Hol mindent a legelőnyösebben lehet vásárolni. 405.

x **Felhívjuk t. olvasóink figyelmét Oppenheim F. Vilmos** kosáráru kereskedésének lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Olvasóink figyelmébe ajánljuk *Reisz és Forjesz* butorkereskedő cég lapunk mai számában közölt hirdetését. 296.

NYILTTÉR.

Uj! VENDÉGLŐ Uj!

A n. é. közönségek, jó ismerőseimnek és barátainknak van szerencsém becses tudomására hozni, hogy Nagy-Körözs-utca 1. szám alatt, egészen újonnan épített helyiségben egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

Vendéglőt

holnap, szombat este egy elsőrendű zenekar közreműködése mellett nyitom meg.

A gyönyörűen festett és berendezett nagy és kényelmes *éttermemben* tisztelt vendégeim *kötünő étellel, tisztán kezelt legjobb minőségű italokkal* lesznek előzeny és legpontosabb kiszolgálás mellett ellátva és hiszem, hogy a teljes megelégedés folytán gyakran fognak megjelenésükkel szerencsétlenni.

A nagybecsű közönség pártfogását kérve vagyok

mély tisztelettel

SZABÓ GYULA,

vendéglős

Nagy-Körözs-utca, 1. szám.

TANUGY.

A községi iskolaszék ülése.

A községi iskolaszék tegnap délután négy órakor gyűlést tartott, melyen *Rimler* Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak: *Hlatky* Endre, *Novotny* Alfonz, *dr. Márkus* László, *Stark* Gyula, *Winkler* Lajos, *Réz* Mihály, *Auspitz* Adolf, *Bodnár* János, *Gábel* Jakab, *Istvánffy* József, *Katonáné* T. Róza, *Mártonffy* Zoltan, *Máthé* Lajos, *Rátkay* József, *Rechtne* Bauer Zsófia, *Várad* Mór.

Az elnök jelentései.

Az elnök napirend előtt bejelenti, hogy a törvényhatósági bizottság azon feliratának, melyben az új utasítás egyes §§-ainak megváltoztatását kérte, — nem lett meg a kívánt eredménye, a mennyiben a miniszter sajnálatlaltal bár, de tudomására hozta a város közönségének, hogy az utasításon változtatásokat tenni nem hajlandó. Ez a helybeli lapokban regisztráltatott, s ennek következtében néhány iskolaszéki tag kedvét veszítve, nagyfontosságú állásáról való lemondását írásban bejelentette.

Ő azonban éppen ma beszélt a közoktatásügyi államtitkárral, a ki kijelentette és felhatalmazta, hogy a kijelentését tudomására is hozza az érdekelteknek, — hogy a kultuszminiszterumban e tárgyban ankét volt, amelyen a törvényhatósági bizottságok iskolaszékének az új utasítás rendelkezési alól való kivonását elhatározták s az újabb irányu felterjesztésnek hízi, hogy meg lesz a kívánt eredménye; kérte, hogy ne veszítsék kedvüket, mert minden úgy fog majd történni, a hogy a törvényhatóságok kívánják. Ezért a lemondásokat nem is hozza az ülés plenuma elé, hanem az újabb felirat eldőltségig a várakozó állapontjára helyezkedik.

Az elnök jelentését örvendetesen vette tudomásul az iskolaszék.

Bejelenti ezután a tanítóválasztás eredményét. *Rendes* tanítókat megválasztottak a polg. fiúiskolához *Buday* Alajos, az elemi iskolákhoz: *Kazinczi* Mariska, *Bródy* Fanny, *Tarr* Klementin, *Rátkay* Emília, *Pál* Ilona, *Jakovits* Ilona, *Jerzák* Árpád, *Huszár* László, *Nagy* Dezső és *Várad* István. *Kisegítő* tanítóknak kinevezte a polgármester: *ö. v. Krüger* Viktorét, *Bolemann* Sárkát, *Szöke* Bertát, *Grósz* Erzsébetet, *Klein* Abrahamot, *Dús* Piroskát és *Zachariás* Jenőt. A beiratások eredménye 3 új osztály felállítását vont maga után, egyet *Váralján*, egyet *Ujváros* s egyet *Olasziban*. A párhuzamos osztályok évről-évre való felállításának csak a *velencei* és *régi* iskola teljes kifejlesztése s *Külvároson* egy új iskola felállítása vethet véget.

A dolgok illetően gyors lebonyolításáért és ügybuzgó vezetéséért *Gábel* Jakab indítványára az iskolaszék *Rimler* Károly elnöknek köszönetet mondott.

Az igazgatók nemleges jelentéseit az iskolaszék tudomásul vette. Ugyancsak tudomásul vette a közs. tanítók II. korpólékának fedezésére fordított államszegély folyósítását s az újonnan választott községi tanítóknak a közig. bizottság által történt megerősítését.

Az 1899. tanévről fennmaradt és behajthatlan iskolai díjhátralékot az iskolaszék törölte.

Végül *Szűts* Izónak — ki a modern rajzoktatás elsajátítására a közs. tanítók részére ingyenes tanfolyamot rendez, hogy az új módszert osztályaikba bevezessék, — köszönetét fejezte ki az iskolaszék.

A tárgysorozat többi pontjai, mivel a tagok kellő számban nem jelentek meg, a jövő havi gyűlésre maradtak.

Igazságszolgáltatás.

U t o n á l l ó k.

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Romantikus mesékben élő haramiák modern unokái állanak a nagyváradi esküdtbírószék előtt.

Három marcsona, villogó szemű oláh legény. Furfangos fosztogatói a vásárosoknak. Rettegett rémei az erdei utaknak.

Erdekes, izgaló rabló történeteket bizonyítanak reájuk szemtanúk és el nem tagadható körülmények. Két rablásért vonta felelőségre őket a büntető bíróság. Két furfangos merényletért, melynek lényegét a következőkben vázolhatjuk:

Modog Gábor, *Stancse* János és *Olár* János loki legények a múlt év januárjában a margitai országosvásár előtt végső nyomorúságtan, olyan szárdékkal indulnak Margitára, hogy mint marhahajcsárok valami kereset után rónak. De vállalkozásuk hiába való volt s pár hatosnyi keresettel kénytelenek voltak visszaindulni. Egyik falutól a másikig kóborolva fosztogatásra adták magukat a már rablásért büntetett legények.

Január 6-ika éjszakáján *Felső-Abrány* és *Terebes* között megtamadt a *Purgye* Tógyer szekérét s a rajta ülő *Purgye* Tógyert és *Tégverné* meg *Krigye* Gabort összekötözve pézűket, mintegy 10 koronát elrabolták.

Január 12-én pedig *Padurán* Tomát fosztották ki, még pedig ötletes furfanggal. *Padurán* Terekes fele ballagott, mikor egyszer három alak bukkant eléje. Egyikük gyufát kért, míg a másik magát itasnak tetteve dülöngözve tovább ballagott, közben egy rongyos pénzes zacskót elejtve. A harmadik felvette a zacskót s *Padurán*nak mutatva kérte, hogy ne szóljon a részeg atyáinak az elvesztett pénzről. Aztán mintha nem tudná hova rejteni, a *Padurán* tarisznyájába erőszakolta. Erre már a részegget tetető és vissza fordult s a három beszélgető embertől követelte az elvesztett pénzt. Műd a hármat megmozgatta s úgy dulakodás közben megtalálta a tárczát *Padurán* Tománál. Erre

mindhármann *Paduránra* vetették magukat s erőszakkal kihányták a tarisznyáját és 111 korona pénzt erőszakkal elrabolták.

Az elrablott pénzt aztán *Váradra* hozták és *Triffa* Floránál rejtették el.

E miatt a két rablás miatt állanak ma öten az esküdtzék előtt. *Modog* Gábor, *Stancse* János és *Olár* János mint a rablás tettesei — *Triffa* Flora és neje pedig mint orgazdák.

A tegnapi tárgyaláson az esküdtzék következőkép alakult. Elnök: *Nagy* Ferencz. Bírák: *Debreczeny* és *Kepes* Miklós. Ügyész: *Gálly* Bálint. Védők: *dr. Némethy* Ferencz, *dr. Kripka* Henrik és *dr. Ardeleán* Jusztin.

Esküdtek: *K. Szabó* József, *Déry* János, *Papp* Károly, *Guttman* József, *Mihely* József, *Fekete* László, *András* Gusztáv, *Számborovszky* Rezső, *Fazekas* József, *Marisku* Pál, *Barish* Artur, *Pikó* Sándor, *Kezdődi* Gyula.

A vádlottak egyértelműen tagadnak, de az a körülmény, hogy a pénzüsszeg javarészből előkerült és pedig olyan pénznemekben, mint az elrablott összeg, — ellenük bizonyít.

A tegnapi napot a bizonyítási eljárás vette igénybe.

Ítélet csak ma este várható.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

S o r s j á t é k.

Regény.

Irta: *Stella* (Szöke Berta.)

79.

— Egy magáért hevülő szív érdekében.
— Ah! Es ilyen lény is léteznék a földön?
— Amint az alábbiakból látni fogja.
— Kiváncsi vagyok.
— Kovács már hetek előtt kért engem, lennék segítségére és tudjam meg, ha *Láposi* nem áll-e *Onhöz* olyan közeli viszonyban, mely más férfi közlekedését lehetetlenné teszi. A felolvasás előtt nem akartam erről szólni, azt reméltem, hogy onnan hazajövet *karika-gyűrűt* látok az ujján. Miután csalódtam s hangulatából következtetve, viszonyuk még mindig nem áll az óhajtott bázison, elhatároztam . . .
— De nagysád kérem, csak nem akar azal a hosszú könyvelővel összeházasítani? — kiáltott megbotránkozva.
— Miután ő felkért erre s magam igen kíváncsún tartom, igennel felelhetek. *Kovács* igen derék ember, feddhetlen jellemű és az üzletnek lelke. Férjem nélküle még egy szegyet sem mozdít ki helyéből. Aztán nem csunya fia, hogy kissé magas és sovány, az végre is nem lehet hiba egy férfinél, aki különben bir mindazon tulajdonokkal, melyek egy jó férjnél megkívántatnak.

— De . . .

— Ne szakítson félbe, kérem. *Kovácsnak* igen szép jövedelme van, amiből kényelmesen, gond nélkül lehet élni. Azután maga tetszik neki, boldog volna, ha szerelmét megnyerve magáénak mondhatná, gondolja meg a dolgot kissaszony, szegény lányok, akik hozzá még irónok is, a mai férfiakra nem bírnak fölötte nagy vonzerővel. Ma nem kérek választ, sokkal komolyabb ügy ez, semhogy megfontolást ne igényelne.

— Köszönöm jóindulatát Nagysád, a választ már most megadhatom.

— Nem akarom hallani, egy hetet adok, akkor feleljen — szól és egyedül hagyta a leányt.

Ha száz évig fogok gondolkozni még sem mondhatnék egyebet nem-nél. Házasság szerelme nélkül! Bűn! — határozta el magában. Odaláncolva lenni egy emberhez éltethozzigan, aki közönyös előtűnik, aki lelkiünknek idegen most és az marad mindörökké, aki szűk-körü, köznapias gondolkodásmódjával nem képes felemel-edi hozzánk, nem érti meg örömeinket, nem tud részt venni bánalunkban. Nem, soha! Inkább eltűnni panyt, szemrehányást, mint szerelmet, hűséget esküdni anélkül, hogy azt érezzük is.

A szobalány zavarta meg tündéseiben. Vacsorához hívta. Szótlannul ült az asztalnál, nem vett részt az élénk társalgásban, amit férj és feleség egymással folytattak. Korán vissza akart vonulni, de az ajtóban találkozott Bánkiakkal.

— Csak nem mi riasztottuk meg? — kérde az asszonyka, észrevéve a leány szándékát.

— Semmiesetre sem s hogy bebizonyítsam itt maradok — mondta ismét helyet foglalva. A két asszony fontos háztartási ügyeket tárgyalt meg nagy komolysággal. Mérczi az újságot olvasta. Bánki közelebb vonta hozzá székét.

— Nem is kérde mi újság Bagoson — kezdte.

— Ha volna valami fontos, már bizonyára el is mondta volna, nem tudom feltételezni magáról, hogy valami érdekeset, valami figyelmre méltót, egy hosszú délutánon magába zárjon.

— Es ha mégis úgy volna!

— Mindenesetre kíváncsi vagyok, most már beszéljen kérem.

— Láposi Ilka kibékült a vőlegényével s négy hét múlva esküszik. Bagoson most nem beszélnek egyébről.

Mintha villám csapott volna le előtte, olyan hatással volt reá a hír. O maga is megdöbbsent a keblén átviharzó érzésektől. Miért tulajdonképpen? tündökölt annyira rossz lettem, hogy végtelen és fel nem fogható önzésben, a mások boldogsága nem okoz örömet, hanem fájdalmat, irigységet. Egy hang bensejében csakhamar megfelelt a kérdésre, nem a rossz-szaság, nem az irigység az, mely a sokat szenvedett leány visszatérő boldogságának hírére keblében keletkezett, hanem saját, nagyon is gyenge alapokon álló reményének teljes szétoszlását jelenti az. Z-réndiné, bizonyára csak a Láposi kezének elnyerése esetében hozta ismét össze a szerelmeseiket. És ez nem az ő, annyi gonddal, annyi szeretettel épített jövőjének teljes rombadőlését jelenti? Sápadtan a belső felindulástól, remegő hangon kérde:

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Utolsó hangok.

— Barabás megróvása. —

Budapest szept. 24. (Saj. tud. táv.)
Miatán Barabás nem akar a zajban magyarázatot adni közbeszólásáról, Apponyi kijelenti, hogy nem engedheti a király személyét ilyen megjegyzésekkel illetni. A királyról nem lehet így beszélni.

— Hó! hó! — kiáltják az ellenzéken.

— Nem lehet a király személyét érinteni!

— Hát az alkotmányt szabad?

— Aki az alkotmány egyetlen pilérét érintené, azt nem teheti büntetlenül!

— A király az alkotmányhoz nyult! — kiáltják a szélsőbalon.

— A király személyét így apostrofálni nem engedem. Oriási zaj a szélsőbalon.

Elnök: kívánja-e valaki a Barabás jegyzőkönyvi megróvását?

— Igen!

— Nem!

A többség felállással a megróvás mellett határoz.

Ezután kijelenti az elnök, hogy Kosuth felirati javaslatát kinyomatják és kiosztják a képviselők között.

Az ülés végén ismét heves vita fejlődött, hogy tartsanak-e ülést mig a fele-

lős kormány megalakul Héderváry kéri a Ház elnapolását a kabinet megalakulásáig.

A többség ez értelemben határoz s a képviselőház üléseit *keddig* elnapolják.

Ezzel az ülés d. u. 4 órakor véget ért.

Az ülés tartama alatt az országház előtt óriás tömeg tolongott a kiszivárgó híreket lesve és tüntetésre készülődve Héderváry és a szabadelvűpárt ellen. Héderváry a mellékfolyosókon menekült s a palota hátsó oldalán kocsiba ülve észrevétlenül elhajtattott. A tömeg ezután a 48-as párt kör elé vonult s a függetlenségiékeknek ovációt rendeztek.

Minisztertanács.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. táv.)
Délelőtti minisztertanács volt a program megállapítására. Héderváry óhajtott volna a régi kabinetet megtartani, de Wlassics és Lukács nem hajlandók tárcazt vállalni. Az új kabinet kedden szándékozik bemutatkozni a képviselőházban.

A pápa aranymiséje.

Róma, szept. 24. (Saj. tud. táv.) X.
Pius O szentsége e hó 18-án tartotta meg aranymiséjét, melyen kizárólag csak a családja és komornyikja volt jelen. Minden ünneplés kikerüléséért teljes titokban tartották a jubileumi évfordulót, s csak most napok múltán szivárog ki a Vatikánból a csendes aranymise hire.

A szabadelvűek programja.

Budapest, szept. 24. (Saját tud. táv.)
A szabadelvűek a hétfői értekezleten egyértelműen állásfoglalásra készülnek a katonai követelések érdekében. A Barabás támadása egységesítette a pártot s most egyetértve harczra készülődnek.

A szerb katonatisztek összeesküvése.

Belgrád, szept. 24. A letartóztatott nisi katonatisztek ügyének tárgyalása ma kezdődött meg. A tárgyaláson Lazarevics táborok elnököt, a ki szintén részt vett a Sándor király elleni összeesküvésben. Az ítéletet alkalmasint csak pénteken hozzák meg.

Struchi százados afférja.

Budapest, szept. 24. (Saját tud. táv.)
Zolnay Viktor Pápáról tanukkal aláírott levélben provokálta Struchl századost és Hermanek főhadnagyot.

A függetlenségi értekezlete.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. táv.)
A függetlenségi párt értekezletén Polonyi Géza és Bartha Ödön felszólalására elhatározták, hogy a Házat sürgősen össze hívják a Körber reichsrathbeli támadása és az öreg bakák benntartása miatt. Ez iránti kérélmüket még holnap átnyújtják Apponyinak.

Királysértési pör az aradi »Függetlenség« ellen.

Arad, szept. 24. (Saj. tud. táv.)
Az aradi ügyészség királysértési pört indított az aradi »Függetlenség« című

napilap ellen egyik cikkének durva felségsértése miatt. A »Durva sértés« a cikk címe, mely izléstelen, goromba káromlása a király személyének.

A letartóztatott szerb tisztek.

Belgrád, szept. 26. A király elmozdította állásától Raecics ezredest, a vár parancsnokát, mert enyhén bánt a letartóztatott tisztekkel. (M. T. I.)

Feszty képviselő öngyilkossága.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. távir.)
Feszty képviselő élet-halál közt vívódva fekszik a Rókus-kórházban. Orvosai még biznak, hogy eselleg megmenthetik.

A német választások.

Berlin, szept. 23. A képviselőválasztások nem 29-én lesznek, mint ahogy azt jelentették, hanem november 20-án. (M. T. I.)

Szerb-bolgár szövetség.

Szófia, szept. 24. (Saj. tud. távir.)
A háboru megindítása esetére Szerbia Bulgáriával szövetséget kötött Törökország ellen.

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

	Budapest, szept. 24.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repeze, aug.	11.90

Értéktőzede

	Budapest, szept. 24.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamuranyi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Szolgatárjani	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1908. szept. 24-én.

Magyar aranyjárdék 4	117.—
Magyar koronajárdék	96.50
Magyar vasuti köl sön aranyban 4 1/2	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	96.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	193.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	153.—
Osztrák járadék papirban	99.25
Osztrák járadék papirban	99.70
Osztrák járadék aranyban	119.—
Osztrák korona járadék	99.60
Osztrák államsorsjegyek	151.—
Osztrák magyar bank részvény	15.82
Magyar hitelbankrészvény	693.—
Osztrák hitelintézet részvény	692.—
Páti vista	94.95
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.01
Németbirodalmi márka	117.55
Londoni vista	289.28
20 márkás arany	28.48

Forgalmi kimutatás 1908. szept. hó
22 ról. Tíz a buza körübe ül 4500 hltr. Kétszeres buza 370 hltr. Rozs 1600 hltr. Arpa 380 hltr. Zab 430 hltr. Tengeri 250 hltr. Burgonya 130 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 75 drb. Félhizott 80 drb. Sovány 200 drb. Süldő 360 drb. Malacz 257 drb. Hizott marha 24 drb. Jarmos ökör 380 drb. F. j. tehén 210 drb. Borju 256 drb. Bivaly 16 drb. Juh és kecske 650 drb. Ló 316 drb.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hazai ipar!

Butor

modern lakásberendezések, valamint
egyeb butordarabok gyári árban**REISZ és PORJESZ**

butorgyárosoknál, 29

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

A várad-velencei volt Weinberger-
féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 807.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-féle házban egy II. emeleti 6 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás f. évi november hó 1-től kiadó. 417

Hirdetés.

A Nagyvárad Hitelbank

takaré- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvételnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyvárad Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utca* (Sándor Samu-ház.)

859

Az igazgatóság.

812

A

„Nagyvárad Hitelbank részvénytársaság“

működését Kossuth Lajos-utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskére és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.**Előlegek** értékpapírokra és áru-készletre.**Jelzálogkölcson nyújtása** házakra és földekre.**Értékpapírok** vétele és eladása.**Szelvények és kisorsolt értékpapírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az igazgatóság.

Mintegy 50.000 különböző zöld ojtás eladó őszi szállításra, rendelések már most elfogadhatnak. 117

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs-üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

Nagybanl szőlőeladás.

Csemege szőlő kilója 20 kr.

Nagyobb vételnél árendedmény.

Görög- és czukordinnyekben nagy választék.

Nagy raktár sajtneműek, prágai sódar, szalámiból. Naponta friss TEA-VAJ 1 kilo 1 frt 20 kr.

Világhírű

Előpataki gyógy- és borviz.

Egy liter 10 kr.

Kérjük t. vevőinket napi vagy heti szükségletüket feladni, a mit kihordó kocsinkkal díjtalanul hazaküldünk.

Vidéki rendeléseknél csomagolást nem számítunk s díjtalanul küldjük az itteni állomáshoz.

Számos megrendelést kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

SZABÓ ÉS HAJNAL.

Ujdonság! Megay Foot-Ball bombái a legkitűnőbb csokoládés gourmand-csemege 1 darab 15 kr.

Vaszon, fehér és asztal neműek, damast áruk elismert legelőnyösebb árban. Tartósságért kezeséget vállalunk. Teljes menyasszonyi kelenyvek, remek kivitelben 100 frttól 5000 frtig.

Valódi angol és francia különlégségek, czybelin, schottisch és doubl keimékben gyönyörű választék — ugyintén olcsóbb keimékben is — 120 centiméter széles, már 25 krtól kezdve.

Óriási választék fekete és színes ruha és blous selymekben, sima selymek, minden létező minőség és színben a legolcsóbb árakban.

Remek kivitelű diszek, selyem aplicatio — chantüle és valancien csipkék, fekete fehér és ecrü színekben, — kivételos olcsó árakban.

Férfi és gyermek fehérneműk, ingek, kézelők, gallérok, harisnyák, zsebkendők, jäger és trico alsó ruhák nagy választék és nagyon olcsó árakban.

Egy férfi gallér 10 kr.,
1 pár kézelő 20 kr.

Berliner és posztó nagy és fél nagy kendők, fejkendők, selyem, chachemir és delainbó, selyem, zsenillier, gyapju chawlok.

Egy gyapju schawl 45 kr.

paplan és matrác

készítelés saját felügyeletünk mellett, gyönyörű kivitelben, továbbá plüss, pique és trico paplanok.

Fiók-üzlet:
Debreczen
Piacz-utca.Fő-üzlet:
Nagyvárad
Bémer-tér.Fiók-üzlet:
Kisvárd
László-tér.

ÉRTESÍTÉS

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a közelgő őszi és téli idényre raktárunkat nagy mennyiségben a legujabb és legdivatosabb árukkal és nagy alkalmi vételekkel felhalmoztuk és kérjük az igen tisztelt vásárló közönséget a saját érdekében is, hogy szolid és legolcsóbb áruinkról s pontos kiszolgálásról általánosan elismert üzletünket felkeresni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI.

Szolid szabott árak tulfizetés teljesen kizárva.

Különösen figyelemre méltó!

Az újonnan berendezett női és gyermek confection raktár dús választékban, eredeti modellek.

Salon szőnyegek, futó, velvet tapes ry és spárga szőnyegek függönyök, lambrekinok, fali és ágyelő szőnyegek, ágy garnitúrák, csipke és tüll függönyök, fehér — crem és ecrü színekben állandóan óriási választékban és legolcsóbb árakban.

Egy ablak szövet függöny már 95 kr-ért.

Mindennemű bélék áruk és hozzá való szabott árakban.
Egy ruhához teljes hozzávaló 1 frt 35 kr.

Teljes csecsemő kelengyék gyönyörű kivitelben igen olcsó árakban.

Kacsi és plüss takarók,

gácsi és brassói pokróczok, méter és darab számra.

Eredeti gyári ár.